

Dosarul nr. 3ra-106/22

2-19145407-01-3ra-08022022

Prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Central (jud. T. Andronic)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Bostan, V. Negru, Gr. Dașchevici)

Î N C H E I E R E

08 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Boșcaneanu Natalia, Moroșanu Olga și Moroșanu Vitalie,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Boșcaneanu Natalia, Boșcaneanu Gheorghe și Moroșanu Olga împotriva Consiliului sătesc Cojușna, Primăriei satului Cojușna, Boșcaneanu Ștefan și Moroșanu Vitalie cu privire la anularea actului administrativ, anularea extrasului din Registrul de evidență a gospodăriilor, anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren și radierea înscrierilor,

împotriva deciziei din 14 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău prin care s-a respins cererea de apel înaintată de Boșcaneanu Natalia, Boșcaneanu Gheorghe, Moroșanu Olga și Moroșanu Vitalie și s-a menținut hotărârea din 10 februarie 2021 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 09 septembrie 2019, Boșcaneanu Natalia, Boșcaneanu Gheorghe și Moroșanu Olga au înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului sătesc Cojușna, Primăriei satului Cojușna din raionul Strășeni, Boșcaneanu Ștefan și Moroșanu Vitalie, cu privire la anularea deciziei nr.12.6 din 08.08.2000, a extrasului din Registrul de evidență a gospodăriilor nr.*** din 20.08.2001, a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral *** eliberat la 14.03.2002 și radiera dreptului de proprietate.

În motivarea acțiunii reclamanții au invocat că sunt moștenitorii legali ai patrimoniului succesoral rămas după decesul părinților Boșcaneanu Ion și Boșcaneanu Elizaveta, ambii decedați în anul ***.

Au explicat că după decesul părinților a rămas patrimoniul succesoral care se compune din casa de locuit cu nr. cadastral ***, amplasată în raionul Strășeni, satul ***, str. ***, iar în urma înțelegerii comune aceștia în calitate de moștenitori legali, au acceptat succesiunea în termen de 6 luni și au administrat în comun averea succesorală. Deși în calitate de moștenitori legali au acceptat succesiunea rămasă după decesul părinților Boșcaneanu Ion și Boșcaneanu Elizaveta, prin intrarea în

posesia averii succesorală, până în prezent nu au înregistrat drepturile lor legale asupra averii succesorală, iar acest fapt se dovedește prin lipsa dosarului succesoral.

Reclamanții au indicat că după decesul fratelui Boșcăneanu Mihail, au aflat că imobilele - casa și terenul aferent, au fost înregistrate cu drept de proprietate de către Primăria satului Cojușna, după Boșcăneanu Mihail. Dat fiind faptul că după decesul părinților nu a fost eliberat nici un certificat de moștenitor al averii succesorală rămasă, s-au adresat cu cerere la Primăria satului Cojușna în vederea anulării actelor contestate, însă au primit refuz de la autoritățile administrației publice locale, deoarece în opinia autorităților locale, fără acordul titularului de drept Boșcăneanu Mihail, care la moment este decedat, adoptarea unor asemenea decizii ține de competența exclusivă a instanței de judecată.

Reclamanții au opinat că imobilele au fost înregistrate greșit cu drept de proprietate de către Primăria satului Cojușna după fratele Boșcăneanu Mihail, în baza programului de înregistrare masivă a bunurilor imobile din intravilanul localităților.

Din aceste motive, reclamanții au solicitat anularea Deciziei nr.12.6 din data de 08.08.2000, a Extrasului din Registrul de evidență a gospodăriilor nr.*** din data de 20.08.2001, a Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral-***, eliberat la data de 14.03.2002 și radiera dreptului de proprietate.

Prin hotărârea din 10 februarie 2021 a Judecătorei Strășeni, sediul Central, acțiunea în contencios administrativ înaintată de Boșcăneanu Natalia, Boșcăneanu Gheorghe și Moroșanu Olga a fost respinsă ca neîntemeiată. S-a dispus anularea măsurilor de asigurare a acțiunii, aplicate prin încheierea Judecătorei Strășeni din 12.03.2020.

La 10 martie 2021, Boșcăneanu Natalia, Boșcăneanu Gheorghe, Moroșanu Olga și Moroșanu Vitalie au declarat apel împotriva hotărârii din 10 februarie 2021 a Judecătorei Strășeni, sediul Central, solicitând casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 14 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel înaintată și a fost menținută hotărârea din 10 februarie 2021 a Judecătorei Strășeni, sediul Central.

În consolidarea soluției, s-a reținut că, deși potrivit informațiilor oferite de Agenția Servicii Publice, defuncții Boșcăneanu Ion și Boșcăneanu Elizaveta au avut în timpul vieții înregistrat domiciliu pe adresa raionul Strășeni, s. ***, str. ***, radierea fiind realizată la *** pe motivul decesului, apelanții nu au anexat la materialele cauzei probe ce ar dovedi că construcția (casa de locuit) vizată în extrasul contestat din Registrul de evidență a gospodăriilor, ar fi aparținut vreodată defuncților Boșcăneanu Ion și Boșcăneanu Elizaveta, și respectiv, că acest imobil ar face parte din patrimoniul succesoral al defuncților.

Instanța de apel a accentuat că faptul abitației nu este suficient pentru confirmarea dreptului de proprietate, iar la dosar lipsesc înscrisuri ce ar proba deținerea cu titlul de proprietate a casei de locuit litigioasă de către defuncții Boșcăneanu Ion și Boșcăneanu Elizaveta, sau că aceasta ar fi fost edificată de ei, motiv pentru care instanța constată că la dosar lipsesc probe pertinente și admisibile în sensul art. art. 117, 118, 121 și 122 Cod de procedură civilă și art. 87 Cod administrativ.

De asemenea, s-a indicat și faptul că extrasul din Registrul de evidență a gospodăriilor, nu reprezintă un act administrativ în sensul definit de Lege, ci

reprezintă doar o informație referitoare la înscrierile existente în Registrul de evidență a gospodăriilor, astfel încât în lipsa probelor ce ar confirma deținerea în Registrul respectiv a unor alte date, contrare celor expuse în extrasul din acest Registru, instanța constată imposibilitatea anulării extrasului contestat.

Subsecvent, Colegiul a atestat că autoritatea publică locală era îndreptățită, în corespundere cu cadrul legal pertinent, în vigoare la data emiterii deciziei contestate din 08 august 2000, de a atribui în proprietatea lui Boșcăneanu Mihail terenul aferent casei de locuit din adresa nominalizată, motiv pentru care în speță lipsesc și temeiuri pentru anularea deciziei Consiliului sătesc Cojușna nr. 12.6 din 08 august 2000, modificată prin decizia Consiliului sătesc Cojușna nr. 7.10 din 28 februarie 2008, în partea în care decizia se referă la transmiterea în proprietate a terenului cu nr. cadastral *** lui Boșcăneanu Mihail. Acțiunile administrației publice locale sunt conforme exigențelor legale, inclusiv prevederilor art. 11 Cod funciar, reieșind din considerentul că la momentul emiterii acestei decizii, autoritatea publică locală nu deținea informații referitoare la apartenența casei de locuit din str. ***, ***, raionul Strășeni, altor persoane decât Boșcăneanu Mihail, care, în aceste circumstanțe, era unicul îndreptățit de a pretinde atribuirea terenului aferent casei de locuit.

În consecință nu au fost constatate temeiuri legale de a anula titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. *** din 14 martie 2002, pe numele lui Boșcăneanu Mihail, precum și radierea din registrele de gospodărie, deținute de Primăria satului Cojușna, a informației cu privire la indicarea lui Boșcăneanu Mihail ca proprietar al imobilului - casa de locuit cu numărul cadastral ***, amplasată în satul ***, str. ***.

Instanțele au apreciat ca fiind nefondate argumentele apelanților referitoare la neexpunerea de către instanța de fond asupra pretenției de reclamare a probelor de la intimați, deoarece cerința respectivă a fost înaintată, potrivit acțiunii apelanților, în temeiul art. 119 Cod de procedură civilă, și nu în corespundere cu dispozițiile legii privind accesul la informație, motiv pentru care cerințele respective nu constituie o pretenție distinctă, ci o solicitare procedurală, iar prima instanță a solicitat și a primit de la intimați actele contestate.

Colegiul a respins și argumentele apelanților cu referire la neluarea în considerație de către instanța de fond a hotărârii judecătorești privind constatarea faptului acceptării succesiunii, deoarece această hotărâre judecătorească nu a fost prezentată la materialele prezentei cauze cu mențiunea privind caracterul irevocabil al acesteia.

În consecință, Colegiul a atestat că argumentele apelanților, inclusiv referitoare la existența unei erori fundamentale la emiterea actelor contestate, sunt nefondate, acestea nefiind susținute în modul stabilit la art. 93 Cod administrativ, prin probe pertinente, concludente și admisibile, constatări care examinate în cumul, denotă netemeinicia acțiunii înaintate.

Din considerentele menționate și având în vedere că prima instanță a elucidat pe deplin circumstanțele cauzei, a aplicat corect normele materiale și a adoptat o hotărâre legală, cu respectarea normelor procedurale, iar cererea de apel este neîntemeiată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău a ajuns la concluzia de a respinge apelul depus de Boșcăneanu Natalia, Boșcăneanu Gheorghe, Moroșanu Olga și Moroșanu Vitalie.

La 28 ianuarie 2022, a fost depusă cerere de recurs semnată de Boșcaneanu Natalia, Moroșanu Olga și Moroșanu Vitalie împotriva deciziei din 14 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău prin care au solicitat casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii (f.d.118-119, vol.III).

În susținerea cererii de recurs, au reiterat argumentele expuse la examinarea cauzei în fond și în apel.

Referitor la decizia atacată au indicat că este una ilegală deoarece argumentele din cererea de apel nu au fost auzite.

Astfel suplimentar la recursul inițial au comunicat că instanța de apel nu s-a expus la argumentele privind ilegalitatea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren. Nu s-a ținut cont de prevederile art. 39 al Legii cadastrului bunurilor imobile care prevede că la înregistrarea primară a dreptului de proprietate comună în devălmășie asupra bunurilor imobile care aparțin fie membrilor fostei gospodării de colhoznic, fie membrilor fostei gospodării țărănești (de fermier), în Registrul bunurilor imobile se indică datele tuturor membrilor gospodăriei, inclusiv ale minorilor și celor inapți pentru muncă, conform extrasului din registrul de evidență a gospodăriilor sau certificatului eliberat de autoritatea administrației publice locale. Bunurile imobile procurate sau create în urma activității în comun a membrilor gospodăriei țărănești (de fermier) se înregistrează cu drept de proprietate comună în devălmășie a membrilor acestei gospodării, enumerați în extrasul din Registrul gospodăriilor țărănești (de fermier), eliberat de autoritatea administrației publice locale, dacă contractul încheiat între membrii gospodăriei țărănești (de fermier) sau hotărârea instanței de judecată nu prevede proprietatea comună în diviziune.

Au menționat că nu s-a demonstrat faptul că Boșcaneanu Mihail era membru al fostei gospodării de colhoz, respectiv înregistrarea în registrul pe gospodării a unei astfel de înscrieri este ilegală, ceea ce în consecință confirmă că titlul eliberat este lovit de nulitate juridică, or acesta a fost emis în baza unor acte ilegale.

În conformitate cu art. 244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 14 decembrie 2021.

Actele cauzei nu atestă faptul când dispozitivul deciziei instanței de apel a fost notificată participanților al proces.

Decizia motivată a Curții de Apel Chișinău a fost recepționată de Boșcaneanu Natalia la 25 ianuarie 2022 (f.d.409, vol.III), iar de Moroșanu Olga și Moroșanu Vitalie la 27 ianuarie 2022 (f.d.113, vol.III).

La 28 ianuarie 2022 a fost depus recurs motivat (f.d.92-93).

Astfel, recursul depus la 28 ianuarie 2022 este în termen.

La 10 februarie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimațiilor copia recursului, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței (f.d. 127, vol.III), însă nu și-au valorificat acest drept procedural și nu a depus referință.

Examinând temeiurile invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de către Boșcaneanu Natalia, Moroșanu Olga și Moroșanu Vitalie.

În conformitate cu art.230 și art.246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Boșcaneanu Natalia, Moroșanu Olga și Moroșanu Vitalie se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron